

Wittgenstein Centre

FOR DEMOGRAPHY AND
GLOBAL HUMAN CAPITAL

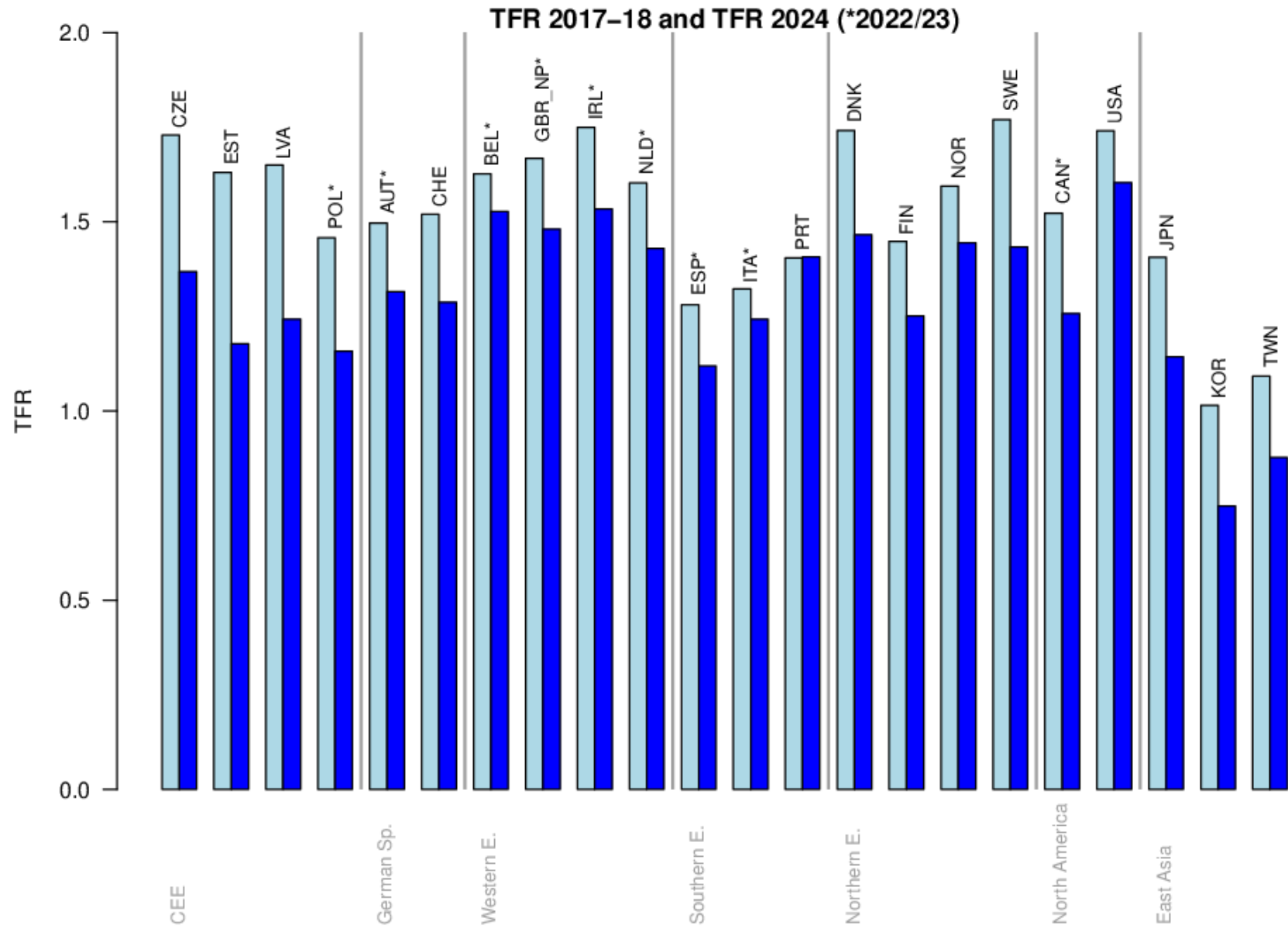
VIENNA INSTITUTE
OF DEMOGRAPHY

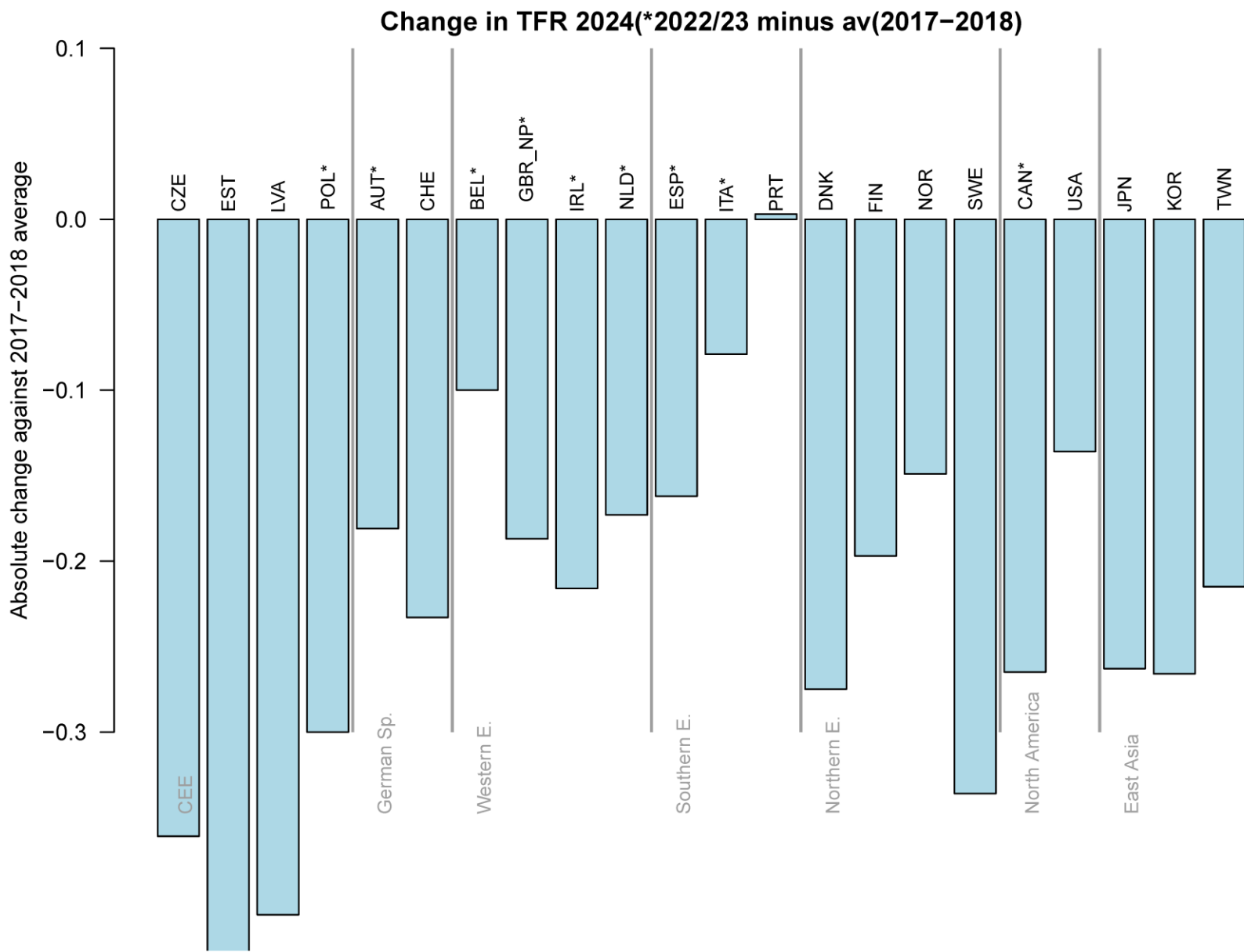
Zrychlení poklesu plodnosti a odložená rekuperace: analýza aktuálních trendů podle věku matky a pořadí narození

Kryštof Zeman

Vienna Institute of Demography, Austrian Academy of Sciences

55. konference České demografické společnosti
Jihlava, 22.5.2026

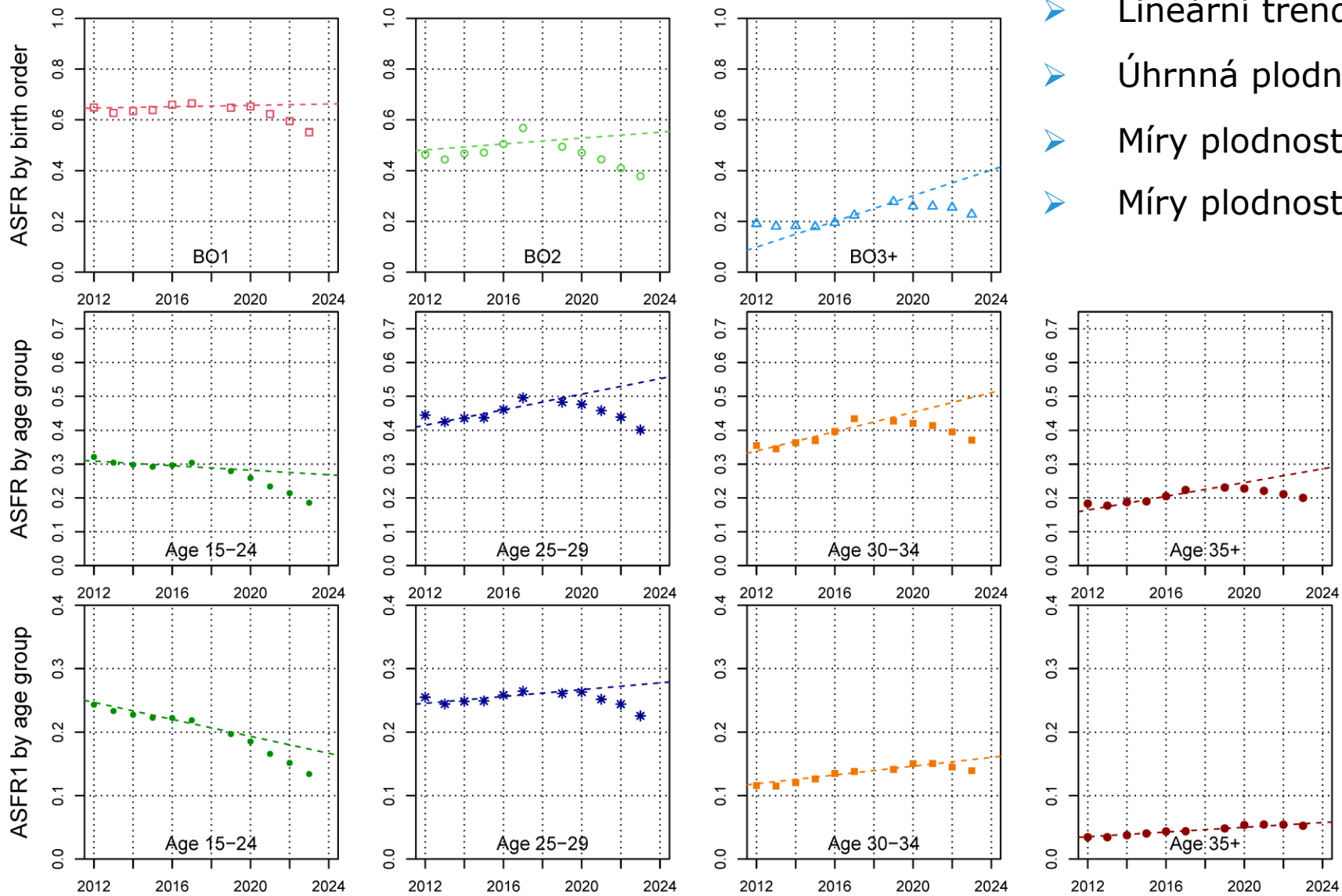
- Současný pokles plodnosti postihl všechny rozvinuté země pro která máme podrobná data za míry plodnosti podle věku a pořadí
- *Zdroj dat:* Human Fertility Database (22 zemí)
<https://www.humanfertility.org>

OTÁZKY:

- Které věkové skupiny byly poklesem zasaženy nejvíce?
- Existují známky rekuperace ve vyšším věku?
- Jaké jsou regionální rozdíly v intenzitě a struktuře poklesu?
- Navazují pozorované změny plodnosti na předchozí trendy, nebo se od nich odchyľují?
- Vymíráme??

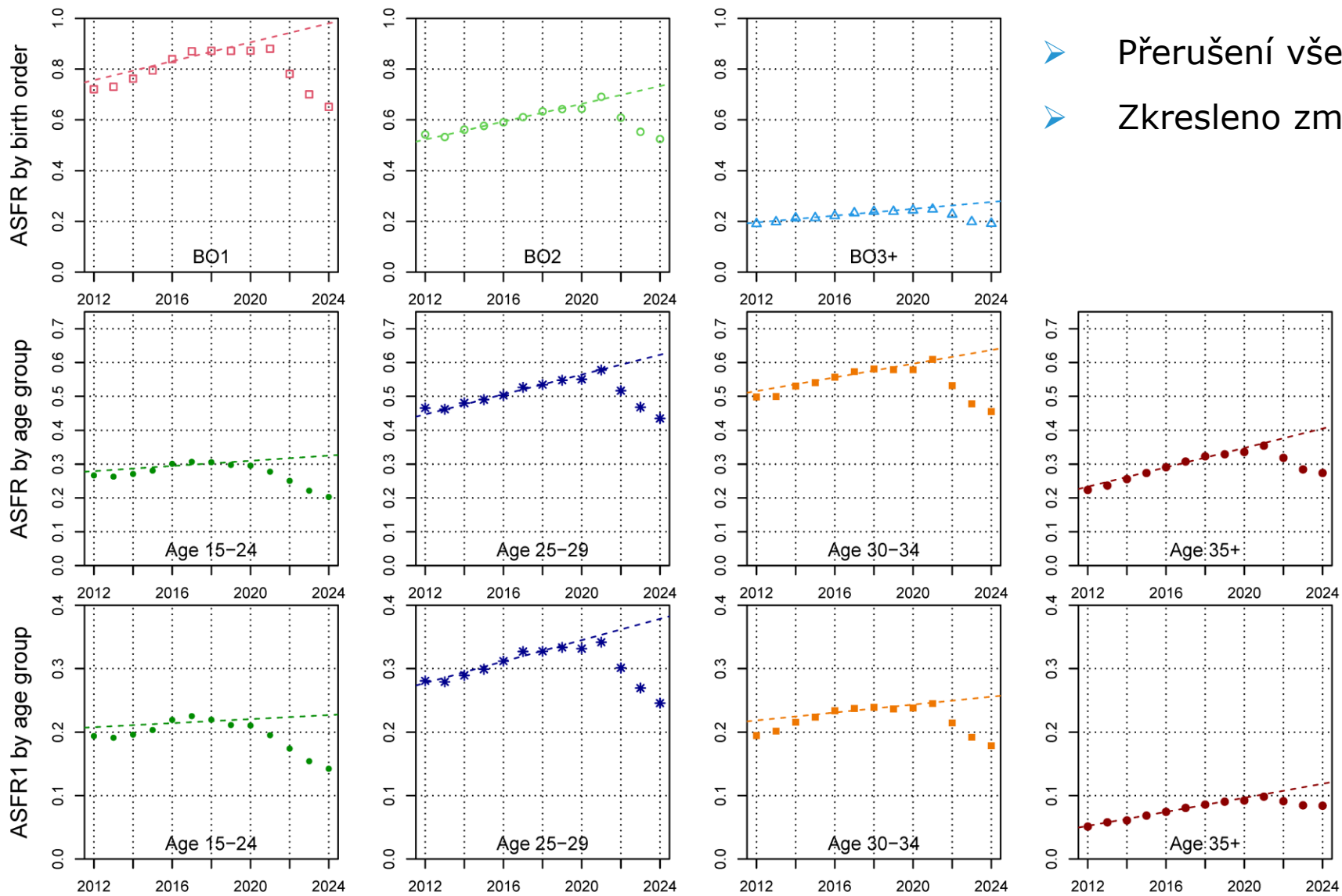

Poland

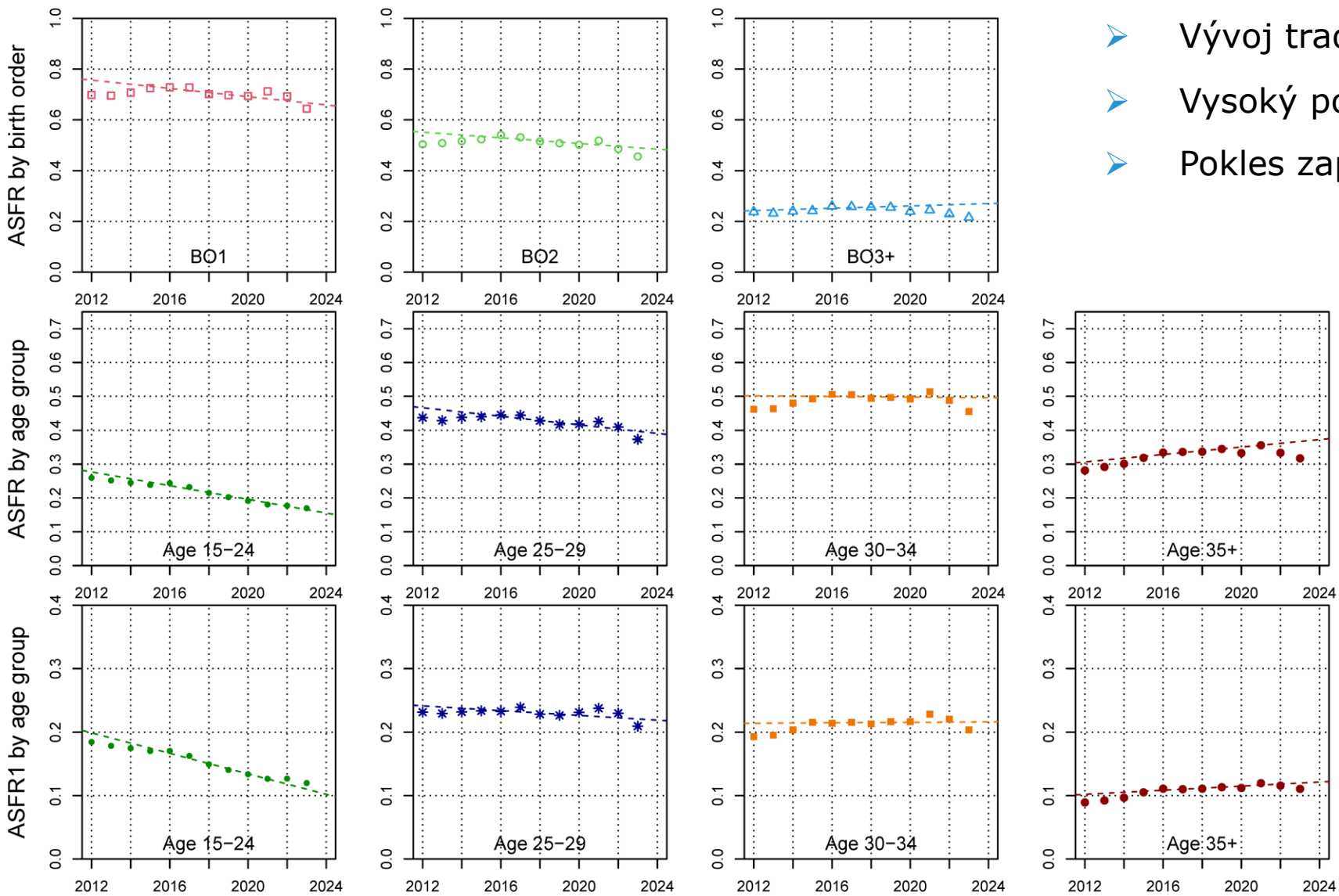
- Data za období 2012-2024 (nebo 2022/2023)
- Lineární trend z let 2015-2019
- Úhrnná plodnost 1./2./3.+ pořadí
- Míry plodnosti podle věkových skupin
- Míry plodnosti 1. pořadí podle věkových skupin

Czechia

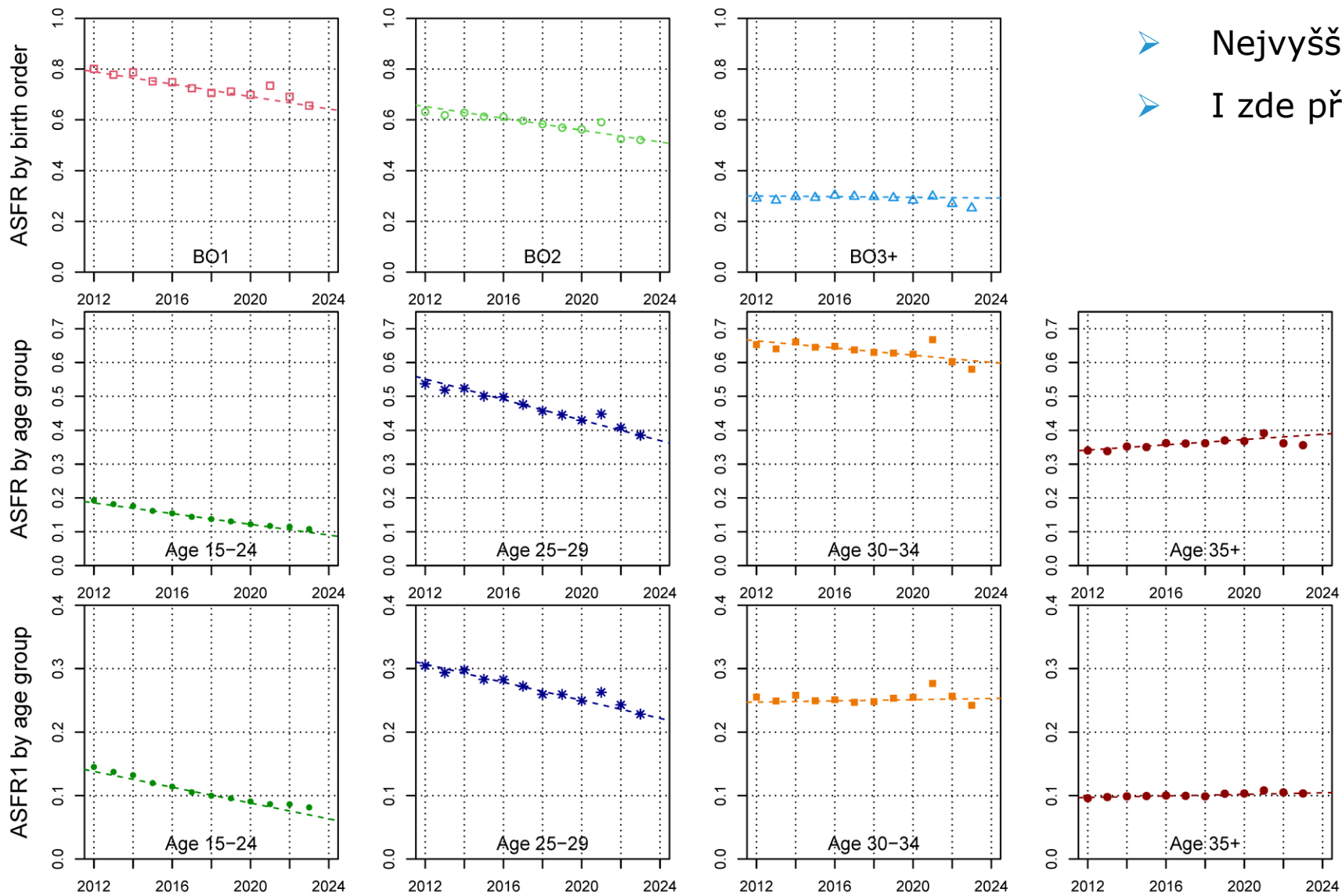
- Přerušení všech předcovidových trendů
- Zkresleno změnami časové řady (census 2021)

Austria

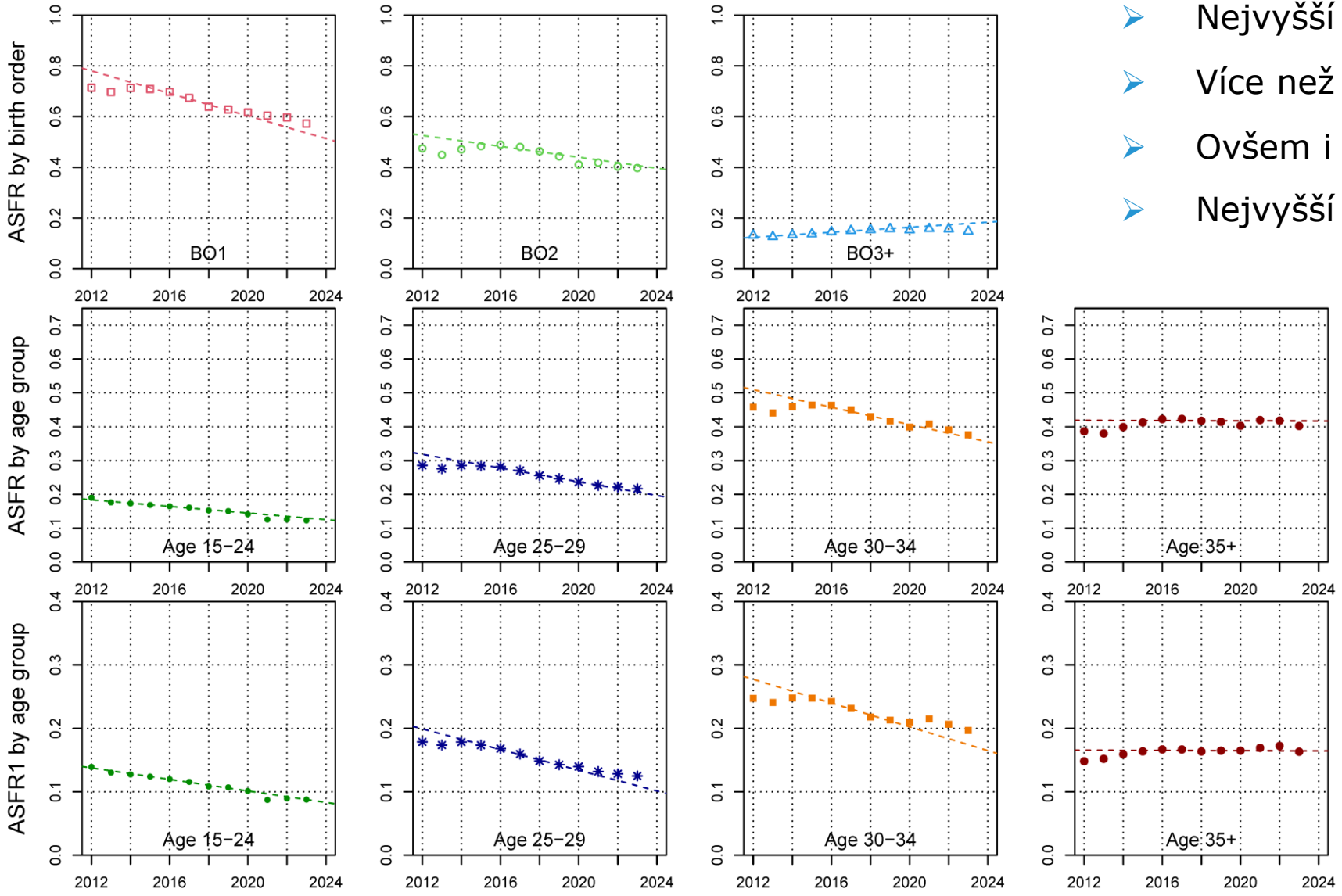

- Vývoj tradičně velmi stabilní
- Vysoký podíl matek s migrační historií
- Pokles započal až po Covidu

Netherlands

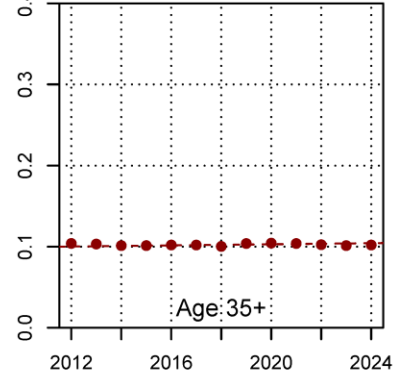
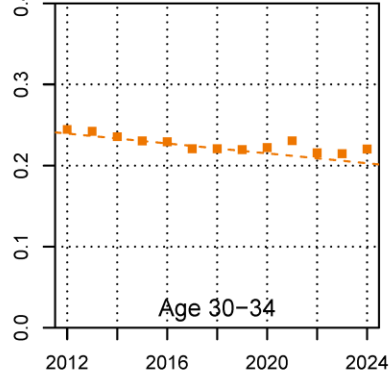
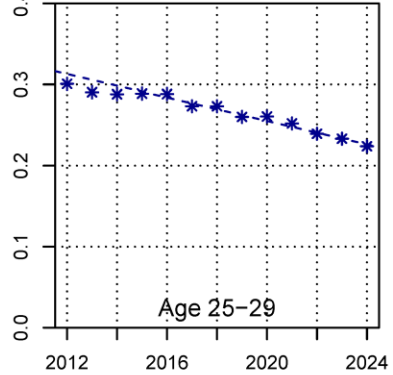
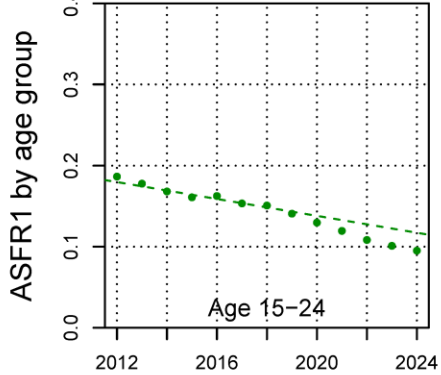
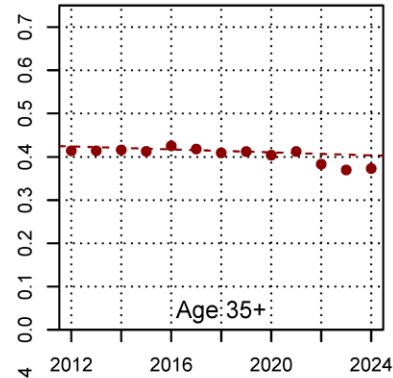
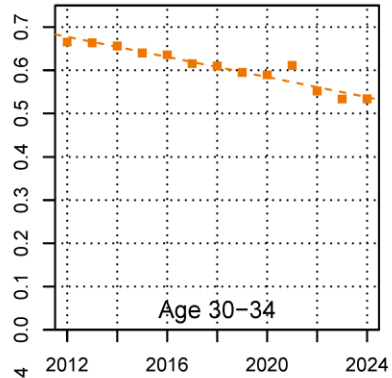
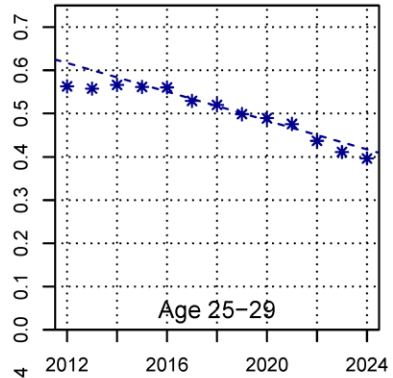
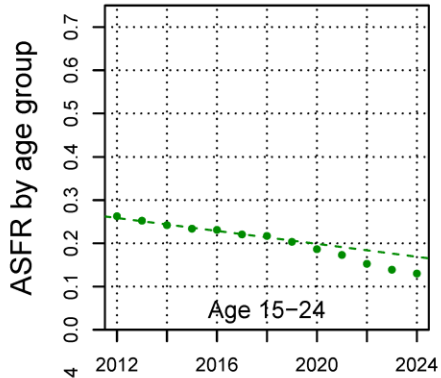
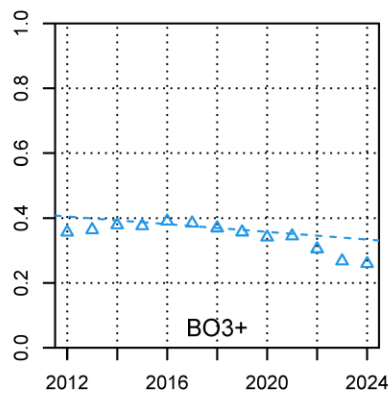
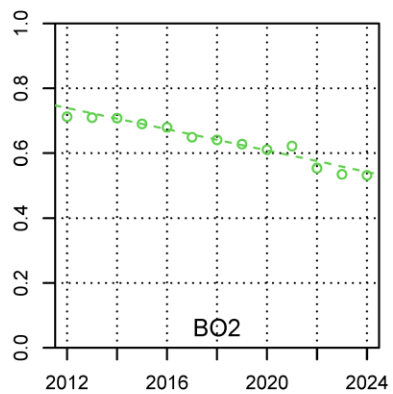
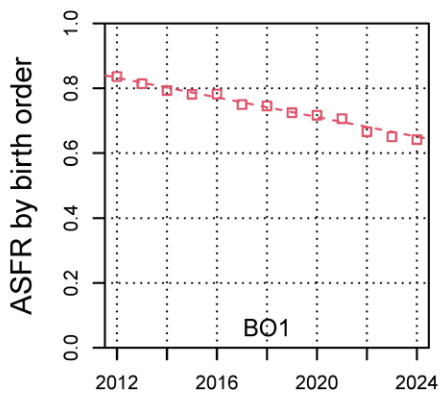

Spain

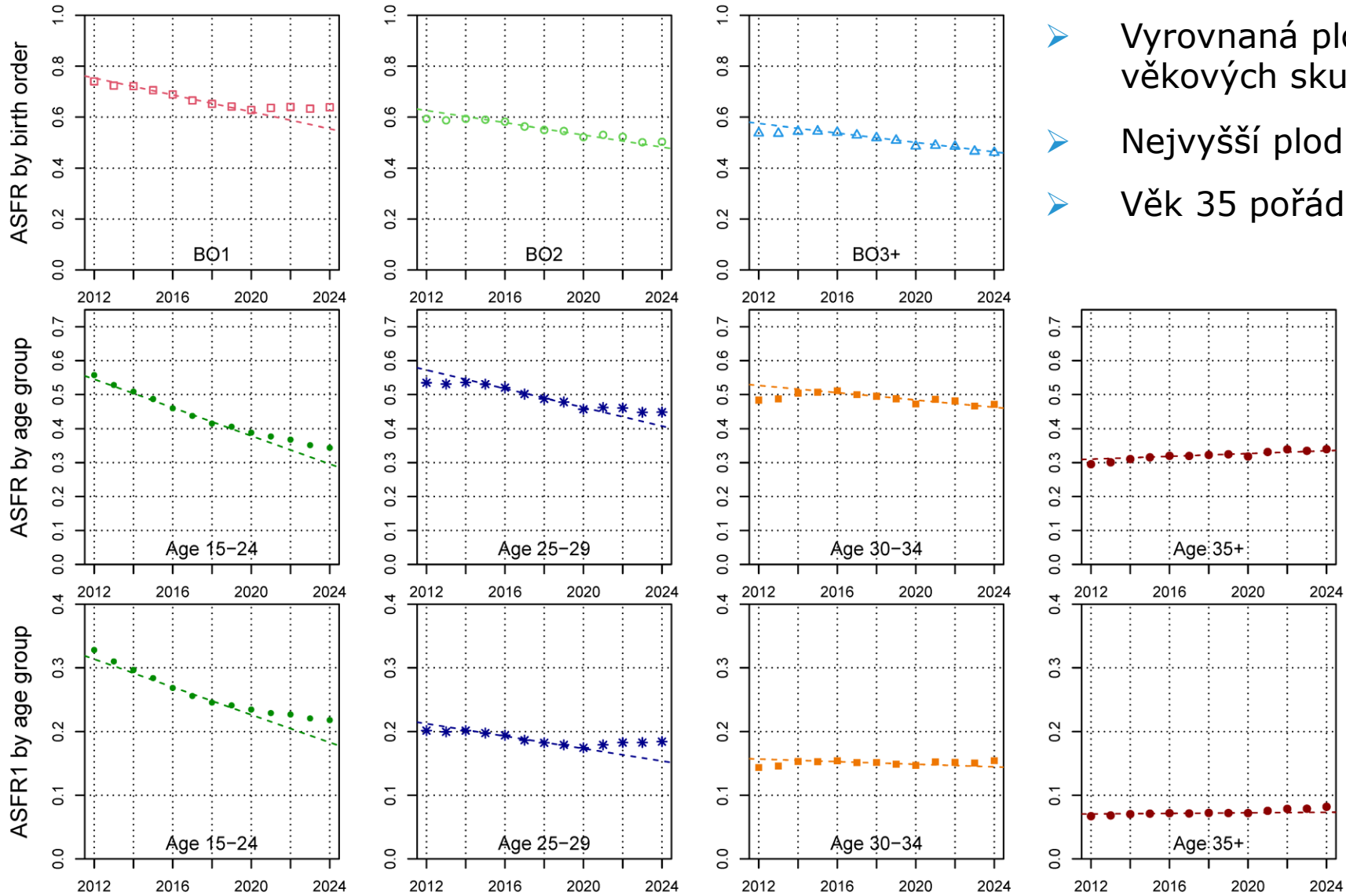
- Nejvyšší plodnost 35+ ze všech zemí
- Více než 30-34
- Ovšem i zde se nárůst zastavuje
- Nejvyšší podíl ART

Sweden

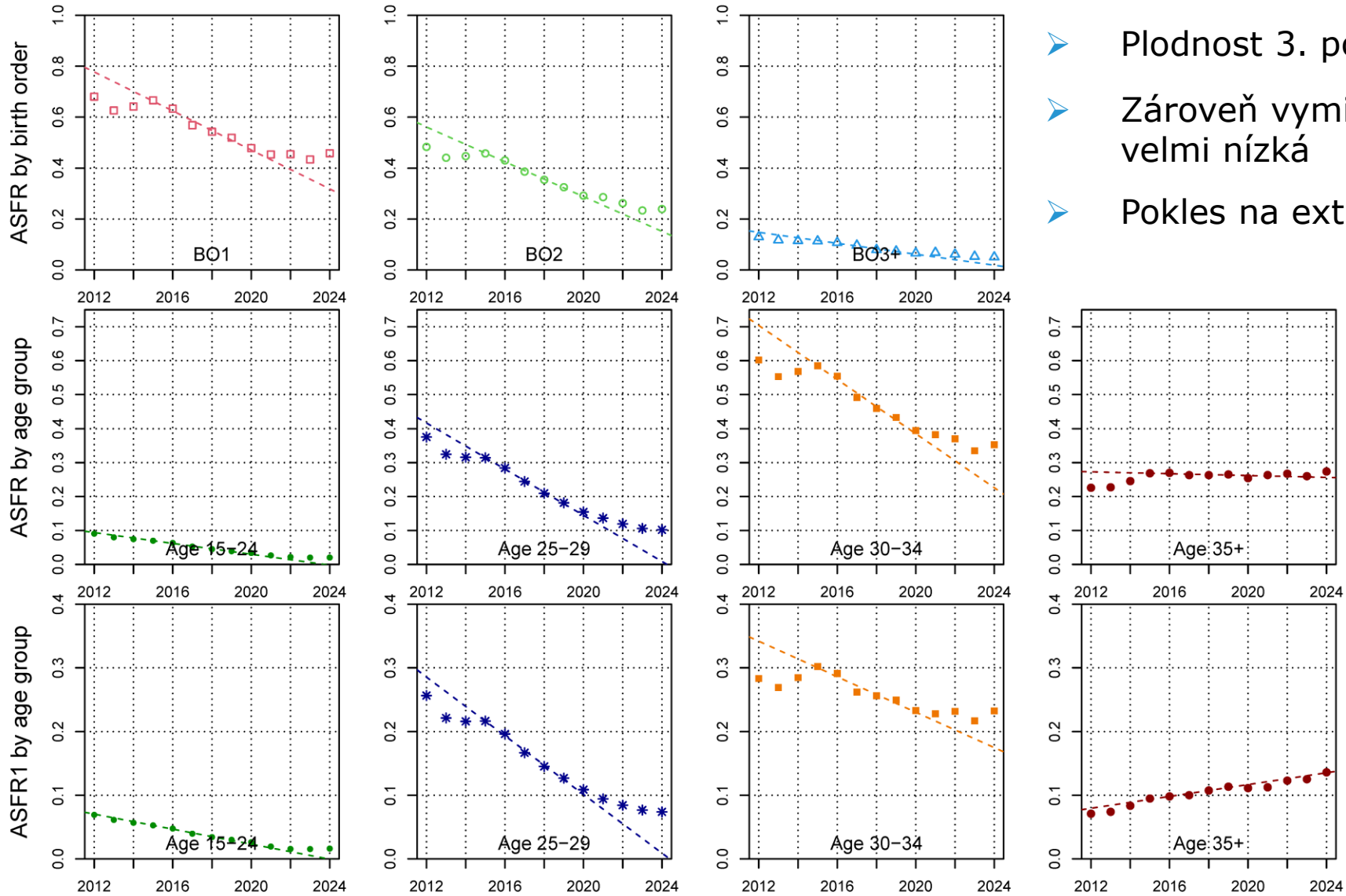
- Vysoká plodnosť v evropském kontextu
- Zejména věk 25-34
- Ovšem pokles pokračuje

USA

- Vysoká plodnost 3.poradí
- Vyrovnaná plodnost u všech pořadí a všech věkových skupin
- Nejvyšší plodnost mladých žen ze všech zemí
- Věk 35 pořad mírně roste

Republic of Korea

- Plodnost 3. pořadí prakticky nulová
- Zároveň vymizela plodnost do 25 let, 25-29 velmi nízká
- Pokles na extrémně nízkou hladinu se zastavil

Závěry 1.

- Plošný pokles plodnosti napříč regiony, pořadími narození i věkovými skupinami do 35 let
- Zároveň dochází k přerušení dřívějšího růstu plodnosti ve vyšším věku (kromě vyjímek – jižní, severní Evropa, USA, Korea)
- Což naznačuje zastavení nebo odložení rekuperace
- Výrazné regionální rozdíly přetrvávají, přičemž nejhlubší pokles je patrný v zemích sousedících s Ruskem a Ukrajinou (CEE, Pobaltí, Polsko)

Konsekvence – diskuse – spekulace – VYMÍRÁME?

- Spíše než na současné transverzální hodnotě úhrnné plodnosti záleží na dlouhodobém vývoji kohortní plodnosti, a zejména bezdětnosti
- Změna společenského paradigmatu – dříve: MUSÍŠ, nyní: můžeš a nemusíš
- Rozdělení společnosti na 2-dětný model a na podstatně vyšší podíl bezdětných
- Bezdětnost ~ fyziologická 5-10% + neplánovaná ??% + plánovaná 20% ~ 40%

Dlouhodobá kohortní plodnost

$$\sim 2 \times 60\% + 0 \times 40\% = 1,2$$

